

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІН НАН України
ак. НАНУ, професор

С.П.Павлюк
С.П.Павлюк
"23" грудня 2020 р.

ПОГОДЖЕНО
На засіданні Вченої ради
ІН НАН України
"23" грудня 2020 р., прот. № 13

**ПИТАННЯ на вступний іспит з Історії України (Всесвітньої історії)
на докторську (PhD) програму**

1. Історія як наука. Сучасні підходи до періодизації історії України.
2. Становлення і розвиток людського суспільства на території України.
Трипільська культура.
3. Державотворчі традиції на території України: кіммерійці, скіфи, сармати, античні міста-держави Північного Причорномор'я.
4. Походження слов'ян і їх розселення на території України.
5. Теорії походження Русі. Формування централізованої держави на чолі з Києвом. Перші князі, їх зовнішня та внутрішня політика.
6. Піднесення та розквіт Київської Русі. Володимир Великий і Ярослав Мудрий.
7. Русь-Україна у період політичної роздробленості: причини та наслідки.
8. Галицьке та Волинське князівства в XI–XII ст. Галицько-волинська держава.
9. Литовсько-руська держава: формування, устрій, суспільно-політичні відносини. Українські землі в складі інших держав.
10. Національно-культурний рух на українських землях середини XIV – першої половини XVII ст. Берестейська унія, її причини та наслідки.
11. Українське козацтво в XVI – першій половині XVII ст.
12. Національно-визвольні змагання українського народу під проводом Богдана Хмельницького (1648–1657).
13. Загострення кризи української державності у 1657–1663 рр. Гетьманування І. Виговського та Ю. Хмельницького.
14. Соціально-економічні та політичні наслідки національно-визвольної війни (революції) Адміністративно-політичний устрій і соціально-економічні порядки української козацької держави – Гетьманщини.
15. Поділ України на Лівобережну та Правобережну. Об'єктивні та суб'єктивні причини Руїни та її наслідки.
16. Гетьманство І. Мазепи. Причини та наслідки спроби вийти з-під залежності Російської держави.
17. Правобережна Україна в кінці XVII – першій пол. XVIII ст. Визвольна боротьба: опришки, гайдамаки, Коліївщина.

18. Остаточна ліквідація автономного устрою України в другій половині XVIII ст. Слобідська та Південна Україна в козацько-гетьманську добу.
19. Порівняльна характеристика становища українського населення в складі Австрійської та Російської імперій.
20. Українське національно-культурне відродження першої половини XIX ст. Кирило-Мефодіївське братство. "Руська трійця" та революція 1848–1849 рр. в Галичині та Буковині.
21. Громадсько-політичне життя в Україні у другій половині XIX ст.: хлопомани, народовці, москвофіли, народники, "Громади", "Просвіта".
22. Створення перших українських політичних партій, їх програми та діяльність. Україна в революції 1905–1907 рр.
23. Україна під час Першої світової війни. Українські січові стрільці.
24. Українська національна революція та національно-визвольні змагання 1917–1921 рр.
25. Утвердження радянської влади в Україні: причини та наслідки перемоги більшовиків.
26. Україна на початку 1920-х років: соціально-економічне та політичне становище, входження в СРСР, політика НЕПу.
27. Національно-культурна політика в 1920–1930-х. рр.: коренізація, її здобутки та причини згорання.
28. Радянська влада і українське селянство в 1920–1930-х. рр. Голодомор 1932–1933 рр.
29. Сталінський терор в Україні: особливості та наслідки.
30. Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр.
31. Україна в роки Другої світової війни.
32. Україна в перші повоєнні роки (1945–1953).
33. Україна в роки "хрущовської відлиги".
34. Наростання кризових явищ в Україні в 1960–1980 х рр.
35. Відродження державної самостійності України.
36. Суспільно-політичне життя та зовнішня політика незалежної України (1991–2017).

Всесвітня історія

37. Сучасні підходи до періодизації світової історії.
38. Суспільно-політичні трансформації в античних Греції та Римі.
39. Падіння Західної Римської імперії та формування варварських держав.
40. Хрестові походи. Реконкіста.
41. Формування нової мапи світу: Великі географічні відкриття.
42. Реформація. Тридентський собор. Католицька реформа.
43. Англійська революція середини XVII ст.: причини, основні етапи та наслідки.
44. Просвітництво: основні представники та регіональні особливості.
45. Геополітичні наслідки Французької революції та Наполеонівських воєн
46. Розвиток ідейно-політичних течій у XIX ст. (лібералізм, консерватизм, націоналізм, соціалізм).
47. Триумф націоналізму: об'єднання Італії та Німеччини.

48. Формування військово-політичних блоків: Троїстий союз і Антанта.
49. Геополітичні наслідки Першої світової війни. Версальсько-Вашингтонська система.
50. Формування тоталітарних режимів: комунізм, фашизм, нацизм.
51. Друга світова війна: причини, основні етапи та наслідки.
52. Холодна війна. Конфлікти на території третіх держав.
53. Розпад Радянського союзу та крах двополюсної системи міжнародних відносин.
54. Глобальні проблеми людства на початку ХХІ ст.